

هو العليم

آموزش مهارت‌های اجتماعی به دانش‌آموزان با آسیب‌بینایی

از نظریه تا عمل

شارون ساکس و کارن وولف

ترجمه:

دکتر احمد به‌پژوه

استاد روان‌شناسی دانشگاه تهران

و

دکتر مجتبی مهدوی

آموزش مهارت‌های اجتماعی به دانش‌آموزان با آسیب بینایی: از نظریه تا عمل
 مشخصات نشر: تهران: دانژه، ۱۴۰۰
 مشخصات ظاهری: ۷۸۴ ص: جدول، نمودار؛ ۱۴/۵×۲۱/۵ س.م.
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۵۰-۲۹۲-۶

عنوان اصلی: Teaching Social Skills to Students with Visual Impairments: From Theory to Practice: یادداشت: واژه‌نامه.

موضوع: کودکان نابینا، ایالات متحده، آموزش و پرورش، کودکان مبتلا به نارسایی‌های بینایی، مهارت‌های اجتماعی، راهنمای آموزشی، هوش اجتماعی.

شناسه افزوده: ساکس، شارون، ویراستار، Sacks, Sharon.

شناسه افزوده: ولف، کارن ای، ویراستار، Wolfe, Karen E.

شناسه افزوده: به‌پژوه، احمد، ۱۳۲۷ - مترجم. مهدوی، مجتبی، ۱۳۷۱ - مترجم.

رده‌بندی کنگره: HV۱۶۴۲

رده‌بندی دیویی: ۳۷۱/۹۱۱۴۸۲

شماره کتابخانه ملی: ۸۴۶۰۱۶۸

وضعیت رکورد: فیا

آموزش مهارت‌های اجتماعی به دانش‌آموزان با آسیب بینایی: از نظریه تا عمل

تألیف: شارون ساکس و کارن وولف

مترجم: احمد به‌پژوه و مجتبی مهدوی

مدیر تولید: فازیوش سازمند

صفحه‌آرایی: ماهان همدی

ناشر: دانژه

لینوگرافی، چاپ و صحافی: شریف

شمارگان: ۲۲۰ نسخه / قطع: رقعی

نوبت چاپ: اول ۱۴۰۰

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۵۰-۲۹۲-۶

این اثر مشمول قانون حمایت مؤلفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ است، هر کس تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه مؤلف (ناشر) نشر یا پخش یا عرضه کند مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

تهران: خیابان استاد مطهری-خیابان سلیمان خاطر (امیراتایک)، کوچه اسلامی، شماره ۴/۲

کدپستی: ۱۵۷۸۶۳۵۸۳۱ | تلفن: ۸۸۸۴۶۱۴۸-۸۸۸۴۲۵۴۳ | تلفکس: ۸۸۸۱۲۰۸۳

فروشگاه اینترنتی دانژه: www.danjehpub.com

این کتاب با کاغذ حمایتی منتشر شده است

فهرست

۹.....	پیش‌گفتار
۱۷.....	تقدیر و تشکر
۱۹.....	پیش‌درآمد
۲۳.....	مقدمه

بخش اول: دیدگاه‌های شخصی

۳۱.....	فصل اول: رشد مهارت‌های اجتماعی: یک دیدگاه شخصی
۵۷.....	فصل دوم: یک دیدگاه خانوادگی درباره رشد مهارت‌های اجتماعی

بخش دوم: نظریه‌های رشد اجتماعی

۱۰۵.....	فصل سوم: دیدگاه‌های نظری درباره رشد اجتماعی در سال‌های اولیه
۱۴۷.....	فصل چهارم: دیدگاه‌های نظری درباره رشد مهارت‌های اجتماعی در دوره نوجوانی

بخش سوم: عوامل موفقیت اجتماعی

۲۰۳.....	فصل پنجم: بهبود بخشی و پرورش عزت‌نفس
۲۶۷.....	فصل ششم: رشد پیوندهای دوستی و روابط اجتماعی مثبت
۳۱۳.....	فصل هفتم: اهمیت نقش همسالان و الگوها
۳۶۵.....	فصل هشتم: مهارت‌های اجتماعی در مدرسه و جامعه
۴۳۳.....	فصل نهم: سنجش مهارت‌های اجتماعی
۴۹۱.....	پیوست فصل نهم: فرم‌های سنجش مهارت‌های اجتماعی

بخش چهارم: مداخله و عمل

۵۱۱.....	فصل دهم: آموزش مهارت‌های اجتماعی به کودکان خردسال با آسیب‌بینایی
۵۲۹.....	پیوست فصل دهم: مطالعه میدانی یک کودک پیش‌دبستانی نابینا
۵۶۱.....	فصل یازدهم: آموزش مهارت‌های اجتماعی به دانش‌آموزان دبستانی و دبیرستانی

پیش گفتار

- آیا با روان‌شناسی و جامعه‌شناسی افراد با آسیب بینایی و مسائل و مشکلات آنان آشنایی دارید؟
 - آیا با ویژگی‌ها، توانمندی‌ها و ظرفیت‌های افراد با آسیب بینایی و محدودیت‌های آنان آشنایی دارید؟
 - آیا در نظام آموزشی کشور ما، مهارت‌های زندگی، به‌ویژه مهارت‌های اجتماعی به افراد با آسیب بینایی آموزش داده می‌شود؟
 - آیا در جامعه کنونی ما افراد با آسیب بینایی پذیرفته شده‌اند و نسبت به آنان نگرش مثبت وجود دارد؟
 - آیا باور دارید که همه شهروندان جامعه حق دارند از رفاه و زندگی با کیفیت بهره‌مند شوند؟
 - آیا شما نسبت به احقاق حقوق افراد با آسیب بینایی احساس تعهد و وظیفه می‌کنید؟
 - آیا می‌دانید چطور می‌شود در جامعه، فضای صمیمی و انس و الفت میان اشخاص بینا و افراد با آسیب بینایی ایجاد کرد؟
- در چشم‌انداز کنونی، در حوزه روان‌شناسی، جامعه‌شناسی و آموزش افراد با آسیب بینایی، وقایع فراوانی رخ داده، پژوهش‌های بی‌شماری صورت گرفته، اندیشه‌های نوینی متبلور گشته، روش‌های آموزشی، درمانی و توان‌بخشی جدیدی ارائه گردیده و افق‌های روشن‌تری آشکار شده است. تمامی این شناخت‌ها، تحولات و پیشرفت‌های روزافزون، به ما کمک می‌کند تا به کمیت

و کیفیت زندگی افراد با آسیب بینایی غنای بیشتری ببخشیم و به آنان، نگاه انسان دوستانه‌تر، مثبت‌تر و ژرف‌تری داشته باشیم.

نگاهی تاریخی به آموزش و پرورش، بیانگر این است که در گذشته در سراسر جهان، جداسازی آموزشی به عنوان تفکر غالب مطرح بوده است؛ اما امروزه فراهم کردن فرصت‌های برابر، توجه به حقوق انسانی افراد با آسیب بینایی و آموزش فراگیر آنان، تفکری رایج قلمداد می‌شود. در حال حاضر، توصیه می‌شود هر فردی در حد امکان در محیط با کمترین محدودیت رشد یابد و آموزش ببیند. بنابراین ملاحظه می‌شود که در سال‌های اخیر توجه شایانی به نهضت عادی‌سازی، یکپارچه‌سازی آموزشی، یکپارچه‌سازی اجتماعی، آموزش فراگیر و آموزش برای همه معطوف شده است. تمامی این حرکت‌ها و پویاها برای این است که به کمیت و کیفیت زندگی افراد با آسیب بینایی، غنای بیشتری بخشیده شود و رشد همه‌جانبه آنان تسریع و تسهیل یابد.

رفتارهای اجتماعی بر تمامی ابعاد زندگی انسان‌ها سایه افکنده و بر رشد اجتماعی، سازگاری اجتماعی و نشاط و شادکامی آنان تأثیر می‌گذارد. با این باور که انسان، تمام رفتارها را یاد می‌گیرد، بدون شک مهارت‌های اجتماعی به عنوان مجموعه‌ای از واحدهای رفتاری به هم تنیده، آموختنی و هدفمند هستند. رفتارهای اجتماعی ماهرانه، اساس ارتباط موفق را تشکیل می‌دهد و اکتساب آنها اجتناب‌ناپذیر است. در این راستا، رشد اجتماعی کودکان و نوجوانان با آسیب بینایی، یک فرایند زمان‌بر و تدریجی است و در این فرآیند، اهمیت و ضرورت کسب مهارت‌های اجتماعی به عنوان مهم‌ترین و تأثیرگذارترین عامل بر اجتماعی شدن و سازگاری اجتماعی را هیچ‌گاه نمی‌توان از نظر دور داشت.

گفتنی است که در طول تاریخ، پدیده نابینایی همواره وجود داشته و از دیدگاه‌ها و نظرهای گوناگون نگریسته شده است. بدون تردید در هزاره سوم

میلادی شهروندان با آسیب بینایی، مانند دیگر شهروندان باید از جایگاه والایی برخوردار باشند و حق دارند از خدمات آموزشی، اجتماعی، درمانی، بهداشتی، رفاهی و فرهنگی مناسب، بهره‌مند شوند تا به بالاترین میزان رشد همه‌جانبه نایل گردند. بی‌شک به منظور تحقق این‌گونه هدف‌ها و رشد و بهزیستی همه‌جانبه افراد با آسیب بینایی، باید از دو نهاد مقدس خانواده و مدرسه آغاز کرد و در جامعه استمرار بخشید. شایان‌ذکر است که به منظور ایجاد محیط‌های با کمترین محدودیت برای افراد با آسیب بینایی و بسترسازی مناسب برای رشد آنان در جامعه، همگرایی و هماهنگی سازمان‌ها و نهادهای مربوط در تمام شهرها و روستاها امری الزامی و ضروری است.

ذکر این نکته خالی از لطف نیست که اساس سلامت جامعه، به سلامت تک تک افراد جامعه وابسته است و سلامت روانی و جسمانی افراد جامعه تأمین نمی‌شود مگر آن‌که به نیازهای یکایک آنان توجه شود و شهروندانی سالم، بالنده، متعادل، متقی و صالح داشته باشیم. بدون تردید افراد جامعه، چه بینا و چه نابینا، تمام رفتارها را یاد می‌گیرند، پس باید همه رفتارها را در مراحل گوناگون زندگی به آنان آموزش داد. به‌طور خاص، مهارت‌های اجتماعی با فرهنگ، دین، ایدئولوژی، اخلاق، باورها، آرمان‌ها، رفتارها، نگرش‌ها، ارزش‌ها و هنجارهای فردی، خانوادگی و اجتماعی هر شخصی ارتباط مستقیم دارد. پدیده‌ی است هر خانواده‌ای و هر جامعه‌ای مهارت‌های اجتماعی خاص خود را آموزش می‌دهد، ترویج می‌کند و انتقال می‌دهد.

از این رو، با توجه به نکاتی که از نظر شما گذشت و در پاسخ به پرسش‌های مطرح‌شده، نویسندگان کتاب آموزش مهارت‌های اجتماعی به دانش‌آموزان با آسیب بینایی: از نظریه تا عمل، تلاش کرده‌اند برای نخستین بار، با نگاهی جامع، نیازها و مسایل و مشکلات افراد با آسیب بینایی را مورد بحث قرار دهند